جەر جۇزىنىڭ ەڭبەكشىلەرى بىرلەگىڭدەر!

بۇكىل وداقتىق كومەنىس (بولشەبىك) پارتىياسى.

ەڭبەكشى قازاق

كۇندە شىعادى.

Енбекши КАЗАК. Ежедневный орган ЦИК и Крайкома В. К. П. (б) Казреспублики.

قازاقستان ولكەلىك كومەنىس كاميتەتى مەن ولكەلىك ۋ. ك. پ. (ب) كاميتەتىنىڭ گازەتى.

1921-ىنشى جىل نويابىردىڭ 7-سىنەن شىعا باستادى.

№ 72 (509) — 1926 جىل، اپىرەلدىڭ 4-ى، جەكسەنبى — № 72 (509)

اۋروپادا ساياسات بەتى تامى قىزىلدى.

ۋ كەن ۇلتتار سەسەبەسىندە جيەنگەرلەر ۇز ارا تالاسىپ، بىر جەركە قىزىلدانى انىقتالعان ەدى. بۇل ۋاقىتتا تاباي تىرەسىپ، ىشىنەن انسىپ وتىرىپ الىپ كۇشتى ەكى ەل پىرانسيا مەن اعىلشىن بولدى. كەرمەن مەن پولشى ... ۇلتتار بىرلەگىنە كىرە الماي قايتقان سەبەبى: لوكارنو جيىلىسىندا كەرمەننىڭ ۇلتتار بىرلەگىنە كىرۋىنە كونۋمەن بەدەل سالعان، اينۋر الۇما تىرىسقان اعىلشىن ەدى. اعىلشىن اۋروپا ولكەسىنى بىر شەشەۋ ارالدا تۇرادى. ... [illegible]

كەنەي كورشىلەس اتىن شاقىرادى. اعىلشىندى شەت قاقپايلاۋ قىلىپ دا جىبەرەدى.

اپرەلدىڭ 2 سىندە شىققان «زەبەتيە» گازەتىنىڭ ماقالاسىندا ... اۋروپا تۇزۋلارىنىڭ ۇز ارالارىندا جەكتەر ... تۋرالى بىلاي جازادى: «جەنيە قالاسىنداعى ۇلتتار بىرلەگى جيىلىسى ساتسىز بولعاننان كەيىن اۋروپانىڭ ... ساياسات بەتىن تامى قىزىلدىنى اعىلشىن باقان ... پىرانسيا ... اۋروپاداعى ... [illegible]

[illegible]

پىرانسىنىڭ ۇرىپتەر مەن ۇبىتىم جاساعىسى كەلەدى.

كەرمەن كومەنىس پارتىياسىنىڭ جارناماسى.

تەردىڭ جەكىپ قالعانىن كورسەتەدى. ... كومەنىس پارتىياسىنىڭ ... كوپ، كومەنىس پارتىياسىنىڭ ماسانى ... زاكون ... 20 مىلليوندى ... 25 مىلليون ... [illegible]

پىرانسى

مايلى تىلشىلەرى ... پىرانسىنىڭ ... [illegible]

مارو كە اڭگەمەسى

[illegible]

تاۋاردى ارزانداتۋ تۋرالى.

[illegible]

تۇرلى حابارلار

[illegible]

ەرىكتى ەكەرام ەنق (كەنەسق) نىڭ شارۋاشلىقى كۆيى.

چەر ئۇدانى ەن قالقى.

ئۇدانىدا 4 بولىس قارايدى، ورتالىقى ەكەرام-ەنق قالاسى. چەرى 30693 شارشى كىلومەتىر شامالانادى. قالقىنىڭ اندى سانى ئالىم ەمەس، كوپشلىكى قازاق بەن قارا قالپاق.

چەرنىڭ تابىغى بايلىقى.

ئۇندامى چەر كەننىڭ كوپ- اى تۇز، سەكسەۋىل، بالى، ئمار-ئمار تاسى، مس، چەز، ئۇناي، ار ئتۇرلى قىمبات ياقۇت سىياقتى تاس كەنلەرى.

ئۇندامى تۇز كولەرى چالپى الماندا 20 شارشى دەسەتىنەلەپ شامالانادى. ئبراق بۇل كەنلەردى ازىرگە پايدالىنا الماي وتىرغان ۆكىمەت جوق. جىلنا بەرلىۋن تۇز 60 مىڭ پۇت ئواشەرلىنەدى.

ۆكىمەت بۇل چەر كەنلەرىن تەكسەرىۋگە كىرسەبەكشى. چاقىملاپ تەكسەرلىمە الدىن، گازەت كەنلەرىدە تابىلار دەلىنەدى.

شارۋاشلىق جايى.

ئۇدانىنىڭ مال شارۋاسى ارابى قوي (قاراكول) ەن تۇيە. ەنەتىن ئبەردى ەكىلى اتى بولماسا چاقى دەكەن جوق. سىبەردا سول. ارابى قويىنىڭ قانشا ەكەندىگى انىق ئالىم ەمەس، قازاق دۇرسىناپ مالىنىڭ سەبەن بەرمەيدى.

ئۇدان ئۇل شارۋا سەرىكتىگى ئۇداندان 20-30 مىڭداي قارا كول دايارلاينىۋن ارتەلەر تۇزمەكشى. ول ارتەلدەرگە قويلارىنىڭ تۇقىمىن سەلداتىدىرانۇن چاقسى ئتا سەلدى. قوشقارلار الۋ، ولاردى چاقسىلاپ بامىۋ ئۇشىن چەتەر قارىز بەرىپ مال، قارا كول شارۋاشىلىقىن وركەنلەتىپەكشى بولادى.

جىبە كشىلىك كەسىبى.

ئۇداندا بۇرىن جىبەك شەلرىۋ كەسىبتەرى چاقسى الا جەرگىزلىپ قالقاندا ەكەن. توكىترىستان ئبەرى وازىق. اماشتار كەسىلىپ، شارۋا كەسىپ شەرىنان شسپ باسباشلار ۋياسى بولغان. بەندى ۋلىپ قالعان جىبەككشلىك كەسىبىن ئۇدان قاينا تەرىلىتپەكشى بولدى، توت اماشارى، ئتۇرلى دالقار ەكىلىپ ئۇدان جىبەكشىلىك كەسىبىن ئتىبىستى ەكەمەلرى ارقىلى ئنس جۇزىنە اسىرماق بولىپچاتىر.

ئولى پۇيىم دايارلاۋ سەتەرى.

ئۇل شارۋا سەرىكتىگى ۋسى جىلدىڭ ۋزىندە 20 مىڭ قاراكول، 5 مىڭ ەشكى، 5 مىڭ قوي تەرىلەرىەن 12000 پۇت ئجۇن دايارلايمىز دەپ وتىر.

الى تەرىلەرنى دايارلاۋ سەتەرىدە جولعا قويىلماپ ەل. ئۇل شارۋاسىن ئۆيەمەلەپ، كەسىپ - تەرشىلىكتەرىن كوتەرمەكشى.

جول، قاتىناس سەتەرى.

ئۇدان ورتالىقى بولغان ەكەرام-ەنق قالاسىنان وتكەن جىل كۆز وكتەبىردەن باستاپ پوشتا جولى اشلىدى.

تىلىگىراپ، تەلەپون جوق. ئۇدان ورتالىقى تەمىر جولدان 40 شاقىرىم تۇرادى. پوشتا ات بەن جۇماسىنا 3 برەت جۇرەدى.

ورتالىق ۆكىمەتتەن تەلىگىراپ، تەلەپون، پوشتا جوللارىن سالۋ ئۇشىن 61600 سوم بەرىلدى. جاقىندا كىرسىلمەك.

سالماتۇن ۋيلار.

ئۇدان ورتالىقى بولغان ەكەرام-ەنق قالاسىنان وسى جاز 200 كىسىلىك ەكتەپ ئۆيىن سالۋعا، 100 كىسىلىك ەنتىرنات ئۆيىن تۇرغىزۋعا چوبا تۇزەلىپ وتىر. كەرەكتى انشا 50 مىڭ سوم، بەرىلىپ وتىرغانى 20 مىڭ سوم.

ەن ساۋلىق ئبولمىنىڭ كەڭەسى ەن 40 كەرەۋەتىنىڭ ئۇرنى قانا سالىنباق. بۇل ئۇشىن بەرىلىپ وتىرغان انشا 16907 سوم. مۇرالىمو ۋ مەرىلمانى، كەرەكتى انشا 3530 مىڭ سوم.

شارۋاشلىق جايى.

مەملەكەت كەسىبى ساتسىيالىزىم تۇرمىسىنا توتە جول.

ئۇل، ئبرى شارۋاشلىق ارقىلىمانا كوممۇنىزىمگە چاقىنداي الادى.

ۋاقىت ئالسىز شارۋاشلىق- بەن ساتسىيالىزىم قۇرىلىسىنا چەتىۋ مۇمكىن ەمەس.

سوندىقتان مەملەكەت وندىرلى كەسىبى ساتسىيالىزىم تۇرمىسىنا توتە جول دەپ سانالادى.

«چالپى قارا بۇقارانى، چالپى لەۋمەتتى كاپەراتىپتەرىۋ - ساتسىيالىزىم، «كاپەراتىپ ئبرى وندىرلى كەسىپكە نەگىزدەلىۋ ئتىپس» دەپتى لەنىن.

ئۇل شارۋاشلىغىنا ئوندىرىسى كاپەراتىپتەردىن (كومەن، چەر قوماەارى، ەگىستىك سەرىكتىكتەرى) تەساپتىۋ ئۇشىن ولى ماشىنەلەردىرىۋ، ئۇل شارۋاشلىقى سايمانلارىنىڭ سوكمى تۇرلەرىن پايدالاندىرىۋ كەرەك. ماشىنەلەر چالسىز چەكە ۋاقى شارۋالارعا ئلرى قولابسىز، ئارى پايدالىقتا كەم بولادى. مىسالى 10-5 دەستىنە چەرگە تىراكتىر سالىپ الۋ سىقالىقى.

ئۇل شارۋاشلىق قۇرالدارىن، ماشىنەلەردى ئرىسىيانىڭ وزىندە سىتىمىسا، ئۇل شارۋاشلىمىزدىڭ وركەنلەۋى ماشىنە زاۋۇتتارى كوپ شەت پاتسالىقتاردىڭ قولىندا قالىۋى مۇمكىن. ماشىنە بولماسا شارۋاشلىق وركەنلەي المايدى.

سوندىقتان مەملەكەت وندىرلى كەسىبىن ئرلەندىرىسى، كەرەكتى ماشىنەلەر ئۆزىمىزدە جاسالاتۇن بولىپ، كاپەراتىپتەرگە ۋسىلماقتان شارۋالار ارقىلى ساتسىيالىزىم، كومۇنىزىم ئتىپس.

كەسىپتىڭ ئرلەنىۋى ئلمى ەلكتىرلىندىرىۋ دەگەن ئسوز. ەلكتىر جارىقى ساتسىيالىزىم جارىقى، مۇنى دا لەنىن ايتىپ كەتكەن.

كەسىپتىڭ ئرلەنىۋى ارقاسىندا ۋكىمەتىمىز كۇشىيەدى. بىتى قاينىاسى، جۇدان چەكىلمەسى بولادى. ۋكىمەتىمىز دۇشپانى - كومۇنىزىم، ساتسىيالىزىم دۇشپانى بولماقتان بۇل ئرلەندە كەسىپنىڭ ئرلىنىۋى اسا ئماندى.

سوندىقتان مەملەكەت وندىرلى كەسىبىن ئرلەندىرىۋ الەسىزدەگى ئبرى مەسەلەنىڭ ئبرى بوپ تابىلادى.

ەل كاپەراتىپنىڭ ئچايى.

قىزىل وردا ۋيەزى، قارا وزەك بولىسىنا قارايتۇن 9، 10- ئۇلىنىڭ كەدەيلەرى وسى جىلدىڭ باسىندا كاپەراتىپ ۋيمى اشتى. دۇكەنى قارا وزەك ستانساسىندا. قىزىل ورداداغى كاپەراتىپ سايۇزىنان تاۋار الىپ تۇرادى. سوڭمى 2-3 ايدىڭ ئشىندە ەدۇر ساۋدا سىتىپ ەلگە پايداسى ئتىيىپ تۇردى، كەدەيلەر ساۋدەگەردەن قىمباتقا الاتۇن زاتىن، كاپەراتىپ دۇكەنىنەن، زىدا بولسا، ارزانعا الدى.

ئبراق ۋيمنىڭ ئبر كەمىسى چەرى مىناۋ: ۋيىم ەۇشەلەرى كوبى قىزىل وردادا كەلىپ جۇمىس ستەيدى، كىرەلە-جارامىن قىزىل وردادان الادى. سوندىقتان ۋيمنىڭ دۇكەنىن قارا وزەكتەن اكەلىپ قىزىل وردادا اشۋعا رۇقسات بەرىلسە ەكەن. ايتپەسە ەۇشەلەرى ئبر چاقتا چۇرگەندە، ۋيىم دۇكەنى ەكىنشى چاقتا بولۋى جۇمىسقا كەدەرگى بولاتۇن كورىنەدى.

بالتاباي.

كاپەراتىپ ۋيمى كەرەك.

تۇركىستان ۋيەزى، سوزاق ئۇدانىندا كۇزى بۇگونگە دەيىن كاپەراتىپ ۋيمى جوق. چەر كەلىكتى پارتيا ۋيمدارىدا كاپەراتىپ ۋيمى اشۋعا ارەكەت قىلعان ەمەس. ەل كاپەراتىپتىڭ پايداسىنا تولىق تۇسىنەبەكەن. تاۋسىپ قالعا بارىپ كەرەك. جارامىن الۋعا شاماسى جوق كەدەيلەر ساۋدەگەرگە چەم. ئشكى كىيىمدىك ەتىسىنىڭ 1½ گەزى ئبر پۇت ئبيداي. اقشاعا ساۋدا جوق. مانا ۋساق-تۇيەك اكەلگەن ساۋدەگەرلەر ەلدىڭ قولىنداعى ئشەرىنىڭ ازىق-تۇلىگىن قىسىپ كەتەدى. چەر كەلىكتى پارتيا ۋيمدارى باسشىلىق ەتىپ بۇل ەلگە كاپەراتىپ ۋيمدارىن اشىپا، كەدەي ساۋدەگەرگە چەم بولىپ باراتى.

پەيسەتىمەك.

گوبىرنە قابارلارى.

سەمەي.

●● كوشپەلى مال دارىگەرلەر انىرەتى- قىزىلچار ۋيەزىندە جۇقپالى مال اۋرىۋى زنى بولىپ تۇراتۇندىقتان ئچانا پەلەگىلى ئبر چەردە مال دارىگەرلىك ورنىن اشۋعا قارجىنىڭ جوقتىعى قالىقعا مال دارىگەرلىك جاردەمىن بەرىۋدە بولەك جول تابىۋدى كەرەك قىلادى.

گوبىرنەلىك اتقارىۋ كامىتەتىنىڭ مەسىيىسى ونداي جاردەم بەرىپ تۇرىۋ ئۇشىن كوشپەلى مال دارىگەرلىك انىرەتىن ۋيەستىرىۋدى، سونى كۇشەيتىۋدى كەرەك تاپتى.

●● تىراكتىر تۇكىبردەگى ەلدەرگە جىبەرىلەدى - گوبىرنەلىك اتقارىۋ كامىتەتىنىڭ مەسىيىسى گوبىرنەنىڭ تەرىسكەي تۇسىندانى ۋيەزدەرگە تىراكتىر جىبەرىۋگە ئچانا چەرگە كەدەن ورنالاسىپ كەلە چاتقان كوشپەلىلەرگە كەرەكتى سايمانداردى جەتكىزىۋگە قارار قىلدى. بۇل قارار زاماي ورندالسا كەرەك.

●● ماي ستىۋ كاسىبى، سەمەي گوبىرنەسىنىڭ تەرىستىك جاعىنداعى ۋيەزدەردە ماي ستىۋ كاسىبى ئورشىپ كەلەدى. بۇل ئستى نارتىپكە سالۋ ئۇشىن ماي زاۋۇتىن اشىۋ ماسەلەسى قوزعالىپ تۇر. زاۋۇت گوبىرنەنىڭ جايىلىم چەرى جاقسى، مال شارۋاسى كۇشتى بولعان سول تۇسىنىندا اشىلادى. ئچانا مايدى سىرتقا شىعارىپ ساتىۋدىڭ جولى قاراستىرىپ چاتىر.

●● كەڭەس مەكەمەلەرىن جوندەۋ قامى- تومەنگى كەڭەس مەكەمەلەرىندە ستەيتىن قىزمەتكەرلەردىڭ ئبلىمىن تەكسەرىۋ ئۇشىن ۋيەزدىڭ اتقارىۋ كامىتەتتەرىندە ابىرىقشا كەمىسيە قۇرىلادى.

چازدا تومەنگى كەڭەس مەكەمەلەرىندەگى قازاق ستەرى ئۇشىن ابىرىقشا قىسقا سىروكتى كۇرسىتەر اشىلادى.

ورال.

●● پەلاخىبارددىسىنىڭ (اقتاي) ئسىمارتىنىڭ 21 ئىندە گوبىرنەلىك سوت 2 اي ابىردى نەركەيى باستادى (كاربونوپ، كىبرىللوپ). بۇلار 16 ئىنشى چىلعى قازاق كوتەرلىسىن باسقان ئچانا كەكەسى ۋكمەتى جامىنداغى كسىلاردى اتقان ئۇشىن ايىپتالادى.

●● اماشتى ئۆزبەتىنشە كسە بەرەۋن بولدى. ورال گوبىرنەسىنىڭ كوپ چەرىندە اسىرەسە ەلەك ۋيەزىندە قالقىنىڭ ئۆز بەتى ەن اماش كسەبەرەتۇن ادىتى قالعان جوق از كۇنىنىڭ شىندە ئبر ئۇلدا ەنىڭ اماش كسىلا كەن.

●● قوسشى وداعى- ورالدىڭ كاسىبشىلەر وداعى، پارتيا ۋيمدارى قوسشى وداعى جايىنان از ەلەۋتۇن. بۇل ۋيمەدى بەرەتىنۋگە چاقا عا كىرىسپ چاتىر.

●● گوبىرنەلىك چەر باسقارمانىڭ قولدان سۇۋ شىعارىۋ ئبولىمى بوگەۋ چانا ئتۇرلى سۇۋ شىعارىۋعا كەرەكتى چەرلەردى كوكتەمگى تاسقىننان قورعاۋعا ازىرلەنىپ چاتىر. وسى وي ەن چەرگە 7 كسى چىبەردى، بۇلار ئبرچامىدان قولدان سۇۋ شىعارىۋ سەرىكتىكتەرىن دە ۋيەستىرا جۇرەدى.

●● ئوز بەتىنشە كوشىپ كەلىۋدە- ورالعا تشكى گوبىرنەلەردەن ئۆز بەتى ەن كەلەتۇن پەرەسەلەنىشەر كوزدەنبەرى تىبىلعان ەدى، وسى كەزدە ئچانا كوبەيە باستادى.

بۇلاردىڭ بىر ساپارى گوبىرنەلەرىنەن كەلىپ، ەلەك ۋيەزىنەن چايلاسىپ چاتىر. تۇرمىس قالىق بۇمان نارازى.

●● شىمكەنت، تاشكەنتەن 86 شاقىرىم چەردەگى شىمبان دەگەن كۇۋرورتتى چەر تاشكەن ۋيەزىنىڭ قازاقستانعا قالعان چاعىندا. ئبراق شىمبان كۇۋرورتى بارلىق نارسەلەرى ەن وسى كۇنگە شيىن ورتا ازىيالىق كۇۋرورت باسقارماسىنىڭ قاراۋىندا كەلدى چانا قۇرما رەسپۇبلىكانىڭ كەمىسەرلەر كەڭەسىنىڭ كۇۋرورت الەمەتتىك پايدالانۋىندا بولسىن دەپ قاۋلى چاساپ بەكىتكەن تىزبەكىندەدە كورىنبەيدى. سوندىقتان شىمبان كۇۋرورتى جۇرتدا قازاقستانعا قىرلۋىنا ونكىزىسە كەرەك.

«شەرنياز»

ەملەكەتتىڭ ۋلت ئبلىم تىياتىرى بيىل اشىلىپ وتىر. قازاقستانداعى ويىندا ەبى بار چىگىتتەردىڭ ئبر چەرگە باسى قوسىلىپ، ارتىس اتىن الىپ وتىرعانى بيىلعانا.

وقىعان چاستار، ئسس باسىنداعى ازاماتتار ۋاق زاماندە بولاتۇن تياتىرعا كوبىنە سۆز ساۋلى ەدى. سوندىقتان ۋلت تياتىرى قۇرىلسا، ئبرى قالماي بارىپ تۇرار دەگەن وي ئار كىمنىڭ دە باسىندا بار ەدى. ۋلت ئبلىم تياتىرى العاشقى اشىلعان كەزدە بۇل ويدىڭ دۇرىس ەكەندىگى انىقتالدى. جۇرت تابىلى- ئياعنا شىيىن قالماي مەملەكەت تىياتىرىنا اعىلاتۇن بولدى!

ئبراق، بۇل كۇي كوپكە ۋزامادى: سوڭعى ئازىردە جۇرت تياتىرعا بارىۋعا شابانداۋعا ايناللادى.

مۇنىڭ سەبەبى نە ەدى؟

- قازاق تىلىندە جازىلعان وكىدى پيەسەلەردىڭ جوقتىعى ەدى. ئبر پيەسەنى قايتالاعىتا ويناب قاراۋشىلاردى قاجىتقاندىعى ەدى.

سوندىقتان سوڭعى كەزدە ويناۋشىلاردا:

- جاڭا، وكىدى پيەسە بولسا!.. دەگەن ويدا ەدى.

اعارتۋ كەمىسارتى جىڭى پيەسە چازىۋشىلارعا بايگە تىگىپ، گازەت بەتىنە ەمىل چار سالعان بولار. قازاقستان دالاسىنداعى قالامەنىڭ چەلى بار دەگەن ازاماتتاردىڭ ئبر سىپىراسى بايگەگە تۇسىۋ پيەسەلەرىن داينداعان ەكەن.

سول بايگەگە كەلتىرىلگەن پيەسەلەردىڭ شىندا: «شەرنياز» اتتى 5 پەردەلىك درامانى كەشە مەملەكەت تياتىرىندا وينالدى.

كوشە تولعان چارناما:

«ەملەكەت ۋلت ئبلىم تياتىرىندا «شەرنياز» وينالادى...»

ونگەن-كۇنگەننىڭ كوزىن تارتىپ تۇر.

ئۇزۇن، ەملەكەت تياتىرى تولعان قالقى. وين باستالدى... ارتىستەر جەكسى دايندالعان. ەل تۇرمىسىن، ەل سۇۋرەتىن كوزگە ساۋلەلەندىرىپ اق تۇر.

قالىق تىڭدادى. ئبر ئسوزىن، ئبر ئۇنتىسىن قالدىرماي ەستىكىسى كەلەدى. السىراق وتىرعاندار:

- قاتتىراق ايت!.. دەپ ارنەستەرگە ۋسىنسىدا قالىپ قويادى.

دەم السى كەزىندە تولعانىسىنامەي ئبر جاپىراق سۇراۋ قاعازى ار ۋيەسى سەزىلەپ، پيەسە تۇزۋرىنى ويدامى ئسوزىن جازىپ چاتىر...

ەكى ادام ئباس قوسا ايتادى:

- پيەسە وكىدى بولسا، تياتىر كورىيەدى ەوي...

- بايگەنىڭ پيەسەلەرى ويناللالدا قالماي كەلىپ تۇرۋ كەرەك...

وين جالعىسى شىقتى. جۇرت دۇكەلدى تارادى. بۇلاردىڭ ويندا جۇرت بۇداڭدا كوپ كەلەر دەپ كۇتىلەدى.

ۋقشى.

شاكرتتەردىڭ ئسىنى.

قازاقستاندىق قالىق اعارتۋ كەمىسارتىنا وسى كۇنى كوپ قاتتار كەلەدى. بۇل قاتتاردى چازاتۇن كوبىنە ەب بالالار. كەي ئبر قاتتاردا قار ئبالالار دەپ قانا تول قويىلادى. كەي بەرىۋلەرى چاۋاب كۇتەدى، ئبراق، ادرەسىن كورسەتپەيدى.

سوندىقتان قالىق اعارتۋ كەمىسارتىنىڭ اتىنا ئكت چازۋشى شاكىرتتەردەن ئۇتىنىش:

1) ئۇزىڭنىڭ اكەڭنىڭ اتىن انىق كورسەتسە ەكەن؛

2) قاي چەردە وقىيتۇن ادرەسىن دۇرىس جازسا ەكەن.

ايتپەگەندە چاۋاب قايتارىلمايدى. قالىق اعارتۋ كەمىسەرى:

ەمۋل ساقۇاداس ۋلى.

ورازادا.

جوعارىدان كۇن قۇلاب،
چەرگە چاقىن بارعان شاق.
قارنى اشىپ كوزى بۇلدىراپ،
وزەكى پايدىڭ تالعان شاق.
بايبىشە وتىر الدىلاپ
كەنجە تاپىن تەرلەتىپ.
توقال وتىرعان ئيلىپ،
اپامىنا كۇن ەتىك.
قوزى ماڭىراپ، قوي شۇۋلاپ،
چىلاپ چاتىر كورىسىپ.
سۇيرىك ئۇۋسىپ، ئاي تۇۋلاپ،
بيەلەر چاتىر ئتەبىسىپ.
قانا ئتوربىق ئسۇزىسىپ،
شا ئكىتەسىپ چەتەر وت باسىن.
توقتاسىن كەتتى ئۆزىسىپ،
بۇزاۋ نەگە توقتاسىن.
قامىردى ئتستاپ جۇگىرىپ
توقال كەتتى بۇزاۋعا.
اش قويشى سابىپ ئۇرىسىپ،
چەتپەي ئچۇر كۇشى بۇل چاۋعا.

ماۋاپ شال ماسىپ توبەدە
ورسادى باقىرىپ:
- «مەنى وي اناۋ، نەمەنە،
قاپتار!..» دەيدى اقىرىپ.
تويالاڭ ەن السىپ
توقالدىڭ قالدى قازانى.
باتقان كۇن ەن جارىسىپ،
مولدانىڭ كەلدى ازانى
باي كەلدى دابىر تاماق جوق،
قارنى اشقان كسى اشۋلانىپ.
توقالدى ۋستاپ الدا سوق،
پەسىرمەگەن جالماجان!..
جوعارىدان كۇن قۇلاپ،
چەرگە باتىپ كەتكەن شاق.
تايافا چاتىر كوڭىل سۇلاپ،
ولۋگە چاقىن چەتكەن شاق...
بايبىشە وتىر الدىلاپ،
كەنجە تاپىن تەربەتىپ،
توقالداچىلار زار يىلىپ
تابىيمات چەلدىن كوكىرەتىپ...

ۋوستەم ولى زىباەك.

ئۇل كەڭەستەرى قالقتى ۋرىتتىن ساقتاۋ شارالارىن قاراستىرىۋ كەرەك.

ئۇل كەڭەستەرى تۇۋرالى سەمارلەعان تۇرلاۋعا قارالعاندا، ئار ئبر ئۇل كەڭەسى قالقتى ئۇرىتتان قازاستان ساقتاۋ شارالارىن وتەمۇتە قاراستىرىپ، قاۋىپسىزدەندىرىۋ چارناسىن چىيناۋعا مىندەتتى.

ئبراق، بۇل جۇمىسقا كۇرەسىۋلى ئۇل كەڭەسى جوق دەسەدە بولادى.

ئۇرىت سوندىرىۋتۇن ماشىنەلەر، سۇۋ قۇياتۇن ەمىر، شەلەك، نەسىنار، تامىسىننامى تۇرالداردىڭ قازاق ئۇلىندا ئبرىدە جوق.

كەي ئبر ئۇل كەڭەستەرىنىڭ امالارى قاۋىپسىزدەندىرىۋ چاراسىنان جىينالعان اقشانى بيمەستىپ چەپ قويعان.

چازىي تۇرىم ۋاقتىندا ئۇل چەرلەرىندە ئۇرىت اپاتتارى ايرىقشا كوپ بولادى. سوندىقتان ئۇل كەڭەستەرى قالقتى وسىنداي كولەمدىك قازادان ساقتاۋ شارالارىن الدىن الا قاراستىرىپ، كەرەكتى اسپاپتاردىڭ ئبارىن كۇن بۇرىن داينداپ قويۇلارى ئتيىس.

كەي ئبر چەرلەردە ئۇرىت سوندىرەتۇن ماشىنەلەر بولعان ەن ئسۇۋ چەتكىزەتۇن وكىشى جوق، نەمەسە تۇزىپ بىكە چارامايتۇن بۇزىلىپ قالعان.

وكىشى جوق ماشىنە قولسىز ادام سەقىلدى. سۇۋ تارتاتۇن ماشىنە 400-300 سوم تۇرادى. وكىشى 40-30 اي سومعادا تابىلادى. از اقشانى قىزعانىپ ماشىنەدە پايدالانا الماي، ئورىت. ئورىت بولىپ قالعاندا ارماندا قالىۋ مۇمكىن.

ئۇرىت چالماۋ، ئۇرىت چالعان چەرىندەن دەم قالماۋمايدى. ئۆي، قوراقوبىسى ەن بەرگە ۋسىندەگى بارلىق، ئمىرۇبىنا ەكەتكەنىپ چىينالعان ۋنيە، كەي ئبر ۋاقىتتاردا انالاسىپ چۇرگەندە مال، ادام قازالارىدا بولادى.

ماشىنەسىز ئۇرىتتەن ساقتالۋعا بولمايدى.

سوندىقتان ئار ئبر ئۇل كەڭەستەرى بولىستىق اتقارىۋ كاميتەتتەرى، اسىرەسە قالا بولىپ وتىرعان چەرلەردە ئۇرىتتەن ساقتانىۋ شارالارىن تەز قاراستىرىپ، كەرەكتى ماشىنە سايماندارىدى كۇن بۇرىن داينداپ، تۇزەتىپ اسىپ قويۇلارى ئتيىس.

ا.

پارتيا جانا جاستار تەرشىلىگى.

ٴبى جارىمدىق كۋرس اشىلدى.

قىزىل وردا قالالىق پارتيا كوميتەتىنىڭ قازاقشا ... پارتيا بولىپ ... جانىندا 25 كۇندىك اۋىل پارتيا ياچەيكالارىنىڭ حاتشىلارىن دايىندايتىن كۋرس اشىلدى، ... مارتتىڭ 6-سىندا اشىلدى.

كۋرستە وقىلاتىن پروگرام:

1) پارتيا ۇيىمداستىرۋى، مىندەتى، (پارتيا ٴتۇزىلىسى، ۇيىمداستىرۋ، ... پارتيا ياچەيكالارى جۇمىسى، ...) ...

2) قازاقستاندا اۋىل ... ۇيىمداستىرۋ جۇمىستارى ...

3) اۋىل كەڭەستەرى ...

4) بول الىپ ... كەڭەستەر ...

5) ...

6) جالشى ...

7) ...

8) تاپتاۋ ...

ٴبىر پارتيا ... جۇمىسى ...

جالپى جينالىس جەمىستى بولسىن.

ٴبىزدىڭ سوزدەن سىكە دەگەن ۋرانىدى كوزدەگەنىمىزگە ٴبىز تالاي ۋامىت بولدى. ٴبىراق ٴالى كوشكەنىمىز جوق.

وسى كۇنى اۋىل ارداعى كامسامولداردىڭ ٴسەن جانداندىرۋ ماسەلەسى كوتەرىلىپ ٴجۇر. اۋىل جاستارىنىڭ ٴسى تۇۋرالى ٴسوز كوتەرگەندە اۋاي قالا كامسامولدارىنىڭ جۇمىسىنا زەر سالۋ كەرەك. قالا ۇيرەنىپ باسقاراتىن اۋىل جاستارىنا قالاداعى جاستار ۇيىمى ٴىس ۇيرەنىپ، ۇلگى ونەگە كورسەتەتىن بولۋ كەرەك.

امىرەسە، وسى ۋاقىتتا شاھار قالا كامسامولدارى جينالىس اشۋ، باسقارۋ ورنىندا اۋىل كامسامولدارىنا ۇلگى بولا الماي جۇر.

بۇعان دالەل: مارتتىڭ 4-سى كۇنى كەشكى ساعات 5-تە قىزىل ورداداعى 8-ٴنومىرلى جاستار ۇياسىنىڭ جالپى جينالىسى بولدى. ۇيا قاتىسىندا ياچەيكا توڭكەرىس، جينالىس اشىلى بولادى، دەدى. ٴبىزدى ارالاشىلدىق قايدا دەگەن ۋيكەلدى كۇن تارتىبىن وقىدى:

1-مارتتىڭ 8-ى ايەلدەر كۇنى،

2، كەڭەس مەكەمە قۇرىلتايىسى (قالداي) ەلىنىڭ كامسامولدارى ەكەنى ايتىلان جوق.

3 اعارتۋ ىسى تۋرالى ٴبىر نەشى ماسەلە تۋۋرالى باياندامالاشى ٴسوز بەرىلدى ... سۋيلەي ٴتۇر ...

ادامنىڭ الماسىن اكتىلىق داۋىر-ىنان سوڭىپ، كاپيتال داۋىرىندا كەلىپ ... تەڭدىكتى دا ...

8. ارتتىڭ قاشان، قاي، نە سەبەپ بەن شىقتى؛ ونىڭ وسى كۇنگى ماڭى-زى، پايداسى قالاي دەگەن ٴبىر نەشىنىڭ جوباسى تۋۋرالى شىتتاڭ اۋىزدان ٴبىر اۋىز ٴسوز شىقپايتى! سول كۇي مەن شىققان ٴسوزىن ايالادى، بايانداما ۋاقىتشا سوزىلدى. تالاي سۇراۋلارى كەلىپ جاتتى. ٴبىراق سۇراۋعا تارتىستا ٴجوندى بولمادى.

بايانداماشىنىڭ سوزىنە بايلانىستى «كوممۋنيس پارتياسىنىڭ كومەمەس سوزىنگە جەتەمىز دەۋى ماقسۇت» دەگەن ٴسوز-ۇ بولدى. وسىنى «ماقسۇت» دەگەن جاۋاپ الىندى.

2) ماسەلە كاسىپوداقتىڭ قورىتىندىسى: ٴبىر شىققان ٴسوز الدى.

جوبرت ٴنىم تىرىسى قاشان سوپلەر ەكەن دەپ ونىر. ورايب ايتاسى تالاي زامان ٴوتتى، ۋاقىت ونىڭ ساپىن جۇرت اسىپ ونىر. ساعات جارىمدا كەلەتەن جۇرت، مىنى ساعات 7 جارىم بولدى.

كەرىپ ... سوزىپ شىققان نۇر. بايانداماسىنىڭ قورىتىندىسى تابىلمادى ۋاقىت ساپىن ايتۋ. ماناتىڭ كولاكتىڭ، بايدىڭ بالالارىن كەرەكسىز قىلىپ تاستاۋ مەن ٴبىتتى.

كامسامولداردىڭ ارتتۋ، سايا.

پارتياعا امارتتۋ مۇشەلىگى: (كوشپەلى مەكتەپ، كۋرستار، سيەزدەر، وزدەرى ورتىندا ٴبىلىم الۋ ۇيىرمەلەرى، كىتاپ، گازەت وقۋ) لەنين جولىن ۇيرەنۋ تۋۋرالى تاسىمالى، ۋمۋمسى، اۋىلدا ۇكىمەت نۇسقاۋلارىن ورىنداۋ، جينالىستار جاساپ جالپى جاي مەن تانىستىرىپ تۇرۋ)، تاعى تاعىلار.

وسى پروگرامدا كورسەتىلگەن ساباقتار ٴبىراي وقىتىلىپ، قالعان 15 كۇن ۋاقىت تاجىريبە جۇمىستارىندا پايدالانىلماق.

سارىباي ۇلى عابيت.

ساناتىق جۇمىستارى، ونىڭ كەرەك-تەرى، ەلدەگى جاستاردىڭ ورداداعى مەن بايلانىسى، تالىم تاربيە ستارى تۋۋر-الى ٴلام-ٴميم ٴسوز بولعان جوق. ساعات ورنى اسقاندا جۇرت تاراي باستادى جينالىس اعاسى ەسكەكە قار-اۋىل قويىپ كوشكە توقتاتتى «بايانداما قىسقارتىلسىن» دەگەن ۇسىنىس ۇسىنىس ۇسىنىس جاۋدى. «ەندى بايانداما» قىسقارتىلادى ...

اعارتۋ ىسى. مۇندا بۇيىراندىڭ قاۋلىسى وقىلدى. ٴبىر مۇشەنىڭ جالپى جينالىستا ەكى مەرت كەلىپ كەلگە قابىرعا گازەتى الماسىنىڭ ەسەنە سالاق قاراعاندىعى ٴۇشىن سوكىس بەرىلدى.

«بۇل قاي شارا؟ قاتتى سوكىس نەگە بەرىلمەگەن» دەدى، جينالىس اعالارىنىڭ ٴبىرى بۇرىن مۇندايدا شارا قولدانىلاتىن دەپ جاۋاپ بەردى. بۇل بۇيىراندىڭ ناعىز زور شاراسى ەكەن.

جۇرت تاراپ جاتقاندا بۇيىرا مۇشەلەرى، جاڭا مۇشە الىپ جاتىر. ارينە بۇل ۇيىمنىڭ جولىمەن جوباسىنا سەندەتىنە لايىقتى اتەت ەمەس. مۇندايى اتەت باسقا ۇيالاردا دا بولۋى انىق. سونىقتان مۇنى جويۋ كەرەك. ونىڭ ٴۇشىن مىنا شارالاردى قولدانۋ ٴجون:

1-ۇيانىڭ جالپى جينالىسى جەتىسىنە ٴبىر مەرتە بولىپ، مۇشەلەردى قىزىقتىراتىن ماسەلە تۋۋرالى باياندامالا بولۋ كەرەك.

1- جالپى جينالىستىڭ كۇن تارتىبىنە بات الدىندا ماسەلەلەردى تىركەي بەرمەي، ٴبىر ماسەلە جونىندە بايانداما بولىپ، قالعانى اعارتۋ ىستەر بولۋى ٴۇشىن. سوندا جينالىس سوزىلماي، تىڭداۋشىلار جالىقپايدى.

3- بايانداماشى العان تاقىرىبىنىڭ جالپىسىن شىعاراي، قىسقا، تۇسىنىكتى قىلىپ، جاپپاق تۇسىنىكتى ٴتىل مەن سويلەۋى كەرەك.

بايانداما سويلەگەندە داكتيلىق داۋىرىنە شابىتىل جاسامايى، نە ىسكى تىسكى قابارلى سويلەۋمەن دەپ شەب-ەرلى، دىنەنىتورگىنى، جاڭيارلىكتى بالاعاتتاۋمەن تىڭداۋشىلاردى جالىقتىرماي اڭگىمەنى جەڭىلدەن باستاۋ كەرەك. ونىڭ ورنىنا تۇركىستان جاستار داۋلەتى كەدەيلەردىڭ كۇندەلىك تىرشىلىگىن الىپ، تەلەكتىرىنە قاتىستىرا سويلەۋ كەرەك. بايانداماشىلار العان تاقىرىبى تۋۋرالى جالپى تايارلانۋ كەرەك. سۇراۋعا ۇستىن جاۋاپ بەرمەي، ونىڭ دۇرىس ۇسىنىقتى بەرۋگە تىرىسۋ ٴۇشىن. بەرىلگەن سۇراۋعا جاۋاپ بەرە الماعان بولسا، بىلمەيمىن دەۋ كەمشىلىگى ۇيات ەمەس.

جاستاردىڭ تەگىزگى جولى كەلە بۇ قاراسىلىق. مۇنى ۇستاۋ كەرەك. نە ماسەلەنى بولسا دا كوپ بەن شەشە-تىن بولۋ كەرەك. جالپى مۇشەنىڭ ماجىلىسى 2-3 ادامنىڭ قولىندا بولۋ ٴتيىس ەمەس. امىرەسە، جاڭا مۇشە قابىل ەتكەندە كوپشىلىكتىڭ قاتىناسۋى ۋنە كەرەك.

جينالىستا قارالاتىن قويىلۋ تارتىبى-سىزدىكتىڭ بەلگىسى. ٴبىزدىڭ جينالىس ۇيىم مۇشەلەرىندە قىزىقتىرىپ تۇرلى، كامسامولدان ٴتىس جاستاردى دا قىزىقتىرىپ، سولار ىنتالى تاتۋلاي ٴتارتىپتى بولۋ كەرەك.

مۇشەلەردىڭ جالپى جينالىستا كەلۋ-كەلمەۋى تۋۋرالى جوبا بويىنشا ٴىس ەتۋ كەرەك.

جالپى جينالىس جاستاردىڭ تالابىنا جاۋاپ بەرەرلىك جەمىستى بولسىن.

ماقسۇت.

بولىس - ەكەڭدەر توڭىرەگىندەگى وقيعالار.

جەم قورى بولىس ەدى

انىرلا ۇيەزى. قارالىدى بولى-سىنىڭ اتقارۋ كوميتەتى اعاسىنا ورىن باسار تۇسىم بويەي ۇلى ەدى. 23-ٴنشى جىلى بولىس بولىپ تۇرعاندا 36 اۋىلدىق كەڭەس اعالارى مەن قاتشىلارىنىڭ جال اقىلارىن بارلىعى 432 سوم، جانا كەڭەس تاراقتىنا بەرىلگەن 360 سومدى وتىرىك قول قويىپ الا الىپ كەتتى.

24-ٴنشى جىلى سايلاۋدا كىناسى مويىنىنا قويىلىپ، قىزمەتتەن ٴتۇستى.

ٴسى سوتقا بەرىلىپ ەدى. ٴالى ٴجۇر. بولىس بولماي تۇرعاندا قۇلاعىنان باسقا تۇگى جوق ەدى، وسى كۇنى اق وتاۋ، تاقتايلى ٴۇيلى بولىپ قايىتىپ وتىر. ۇيەزدەن كەلگەن سايلاۋشى مەن تانىسقى بارما قالاي؟ قارالىدى مىنە بۇل اتكوم ورىن باسارى قويىپ كەتىپتى. مالدارىن تۇۋسقاندارىنىڭ اتىنا جازدىرىپ، ٴوزى جالشىلار ۇيىنا كىرگەن كورىنەدى.

ساق قۇلاق.

مالدانىپ وتىر.

قىزىل وردا. بولىسىنىڭ جاڭا سايلانعان اتكوم اعاسى اسقار جولاماني اتى شۋلى اقساقالدار سەرىنىڭ مالدانىپ ٴجۇر. اسىرەسە، ارستاناتىڭ بالاسى، سەيت اق-بەرگەن ۇلى سىقپاندار ۇيىنىڭ اۋىل كەڭەستەرىن سايلاپ جانىن كەزىندە اسقاردىڭ جورعاسىن ٴمىنىپ الىپ، سەيت اۋىلدى ٴبۇلدىرىپ ەدى.

-سول ادامىم بولىسى بولدى، ايتقانىم بولدى، دەپ كوپىرىپ ٴجۇر. تۇرتارا ماۋاسات ۇلى شەگەباي دەيتۇندەرە قۋاتىنسى كورەدى، نەگە دەسەڭىز:-سايلاۋ بولاردا اسقارەكەڭە قوي سويدىرىپ باتا قىلعىزىپتى موي، اسقار مىرزا ونداي لاردان بويىن اۋلاق سالعا جاقسى بولار ەدى.

كەدەي بالاسى.

30 قوي ٴبىر ات قايدا كەتتى ەكەن.

تورعاي ۇيەزىندە 25-ٴنشى جىلى تۇسىن بولىسىنىڭ 6-ٴنشى اۋىلىنداعى قازانعاپ وسپان ۇلى قىزىل جىگىتتىڭ سالىق ٴبولىمىن باسقارۋشى بولىپ تۇرعاندا ماڭىنىڭ قۇۋلارى مەن قوسىلىپ تاڭ ورتاقتا مال جيعان ەكەن. مۇنىڭ ۋلەسىنە 30 قوي، ٴبىر ات تيەدى. مىنە ايتاپ قاپتاردا سول بولىستاعى مەلەنسە زەينوللا نىساباي ۇلى مەن واجالى بولىسكەندە نىساناقا كەلە الماي.

ارازداسادى. سول بولىسقا زىرتتۋ بولىممەن شىققان اسانباي ۇلى ماسۇم كەز بولادى. ولجاعا ورتا قىلعادى. ٴبىراق بەرمەيدى. سونان كەيىن ماسۇم پرتەكەل جازىپ، ماتەريالى مەن قوسىپ تورعايعا جونەلتەدى.

سول مالدار وسپان ۇلىنىڭ پايداسىنا كىردى. تەرگەلگەنى جوق. ٴبىزدە وسىنداي ٴىس بولىپ تۇرادى انىق بىلگەن.

اكىم ادىل بولسا ەكەن

قارابالىق اكىمىزدىڭ ٴبىرى جولبارىس شەگەباي ۇلى ەدى. جاپ-جاسى جىگىت سىيالتى ەدى. ٴبىراق بىرلىنىپ كەتتىگەن بە؟ ۇيتكەنى: بۇرىن 2-3 جىل قىزمەت قىلعان قالا بايانىرا-نىڭ بالاسى قالىش ۇلى ورنى الىپ-الماي، ارىز بەرە شەگەباي ۇلىنا بارسا، ەرتەڭ كەلەمىن، 4-3 كۇن وتەدى، 4-ٴنشى كۇنىدە كۇتەنىڭ كۇتەدى، شەگەباي ۇلى ۇندەمەيدى.

قالىش ۇلى سىكە كىرىپ: اعا اۋ ... دەگەنشە بولمايى، كەشەدەن ارىز شىعادى.

ال ەندى كوشپەلى ۇلى دەگەن ارىز بەرگەن ەكەن، قىزمەتى ستەككەن ارامات بولسا كەرەك، ورنىنا قويادى دەپ، دەدەكتەپ ٴجۇر.

ٴىس باستاعانىڭ كەممىز، ەكۇندە نە كە ادىل قارامادى ەكەن.

تىلشى.

سۇيەكتەن تازا باي ەدى.

تۇركىستان ۇيەزى - سوزاق بولىسىنىڭ اتقارۋ كوميتەتىندە ورىن باسار بولىپ جولدامىس تازكەباي جايشىبەك ۇلى وتكەن. بۇل دەبار تەڭىزى 19-ٴنشى جىلى اپلاق - سامپاتا سوزاق رايونىندا مەلىسە باستىعى بولا قالعان. سوندا مىلىتى تەرىسىن سپىرىپ جەگەن تازكەباي ەدى. ٴبىر ورنىندا 3 قاتىن بار. ول ارالاي شالاندا قويىنا قىز الىپ سال دەپ،

مازالايتىن ەدى. قونان اۋىلىنىڭ قىز - كەلىنشەگى جانىن شۇبەرەك كە تۇيىپتۇن ەدى. بايلاردىڭ قالامىن الماي، ەلدە ٴجۇرسە، ادام قىلمايتىن سەنەردى سەنىپ، بۇزىلعاندىقتان كوتەنە شال بايلانىپ، قۇتقۇتتان ايرىلعان: مىنەدى بولىس ورىن باسارى بولىپ شىعا كەلدى. سۇيەكتەن تازكەباي بۇل ورنىنا بىلايىنى بولارما ەكەن.

سوزاقتار

ۇكىمەت ەسەبىن قالىس با ەكەن.

تەمىرۇيەزى-22-ٴنشى جىلى ۇلىس تىركەلگەن قارىز تۇقىمنىڭ 108 پۇتىن جەم تەمىر بولىسىنىڭ 2-ٴنشى اۋىلىنداعى جانتورە قۇرما نياز ۇلى مەن مىرعالي بيمان قول ۇلى ەكەۋى جەپ قويعان. ونىڭ ارتىنان 24-ٴنشى جىلى جانتورە اۋىلدىق كەڭەستىڭ اعاسى بولىپ ەدى. سوندا مىرعاليدىڭ ەسەبىنە مال جازعان ەكەن، تۇقىمدى تولەۋگە كەلگەندە مىرعالي، مالىم جوق دەپ داۋلا قىلىپ وتىر. ونى ايتتىرىپ وتىرعاندا جانتورە ەۋى.

ٴسۇيتىپ بىلمىگىرىپ ٴجۇرىپ، اۋىلدىق كەڭەستىڭ اعاسىن مەنسىنبەي، بولىستىق كەڭەسكە بوي ۇرىپ وتىر. جولداسى جانتورەنى بولىس قىلۋ ٴۇشىن كۇرەسكەن قوداي قول ۇلىنا كەلىپ: -سايلاۋدا تۇرماعان الىپ شىعسا ەكى تۇيەنىڭ كۇشى مەن ٴجۇزىن ٴبىر سەبەردىڭ سۇيتىن بەرەم، دەپ مىرعالي ٴجۇر. ۇكىمەتكە مالىم جوق، دەپ ەدى. بۇل سوزىن ەسەپ قالسا جارار ەدى.

ايماقى مىرعابىس.

نەگە بولاي؟

اتباسار ۇيەزى. قارا قويىن بولىسى، 4- ۋادانىڭ ادامى جاقسىبەك ەرسىبەك ۇلى وسى بولىستاعى 1-اۋىلدىڭ ادامى قادىر شاتاباي ۇلىنا 14 جاسار قىزى شالسىبەكى 47 قاراعا ساتىپ وتىر. الىنىڭ ٴبىر سەبەرى -25-

جىلدىڭ سەنتيابر ايىندا الىپ ەدى، قالادان جانا العالى وتىر. جاقسىبەك باسا زاماندا بولىس بولىپ اتقا ٴمىنىپ، بىلەك ايتقان. كۇنى بۇگىنگە دەيىن ەل ىشىندە بەدەلى مول، ايدىنى كۇشتى، مال

دەل ىشىندە دەن ساۋلىق.

نادان باقسىنىڭ كەسەلى.

ەرەكە ۋ - شەمىرتى بولىسى مەن كورشىلەس قىزىل تاۋ ەلىنىڭ ٴبىر ايەلى (اتىن بىلمەيمىن) كەلىپ اۋرۋ قاراپ ٴجۇر. كەلگەلى 2 ايداي بولدى ٴبىر تالاي تاۋقىمەتى قارادى. ٴبىراق جازىلعانى جوق، قايتا جامان الىپ ٴجۇر.

ٴبىرىنشى اۋىلداعى اعى جامبىل بەيسەمبىك ۇلى نۇرتاعان كوكسەۋ ەكەن، ونى السكى قاتىن ەمدەپ 2 ٴمىسقال اسىلى شاپىرىپ جۇتقىزعان، السكى بايعۇس ۇزاماي ٴولىپ قالدى. بالا تاپپاعان ايەلدەركە دە وسىنداي ەم جاساپ ٴولتىرىپ الا جازدادى.

بۇل وقيعانى جەرگىلىكتى مەكەمەلەر تەكسى ٴبىلىپ، ٴبىراق توقتاتقان جوق.

ريزا شوكى ۇلى.

شەمەرتى بولىسىندا.

بۇل ەلدە ٴبىر دارىگەلىك ورنى بار. كوشپەلى دارىگەر بولىپ، ول ارالاۋعا تابىنعاندان پەرشىلى دەپ ايتارا جاسىنا جەتكەن قارت ادام بولعاندىقتان، ارالاۋعا ورىندى.

ول بىشىندە قىزىلشا، قوتىر، ٴتىش اۋرۋى، تاۋقاستار ايتى الىپ جۇرگىسىز، ولگەندەرى دە ول. بەرشىلىكتىڭ قاپەرىنە جوق. شەشەگەندەرىنا دا تالاپ بارادى. مەكتەپكە تالاي شاقىرىلسا دا كەلەدى دەپ زارلاپ وتىر. جاز ول بايلاۋعا كوشىپ دارىگەر تاۋدا قالادى نەشە سىرقاتتار جاردەمسىز قالادى، مۇنداي دارىگەردەن ۇكىمەتكە دە، بالاكەگە پايدا زيانى بەردى موي، ٴتيىستى ورىندار ەسكەرۋ كەرەك.

انىق.

شەشەك اۋرۋى اسقىندىردى.

قازالى - قامىشى اۋدانىنىڭ ٴبىرىنشى اۋىلىندا شەشەك اۋرۋى كوبەيىپ تۇر. كوبىنە جاس بالالار اۋىرادى. ول بىشىندە بالارىن شەشەك ەكىپ جۇرگەن نادان تاۋىپتىڭ شاتىنش-ىنان 10 شاقتى بالا ٴولدى. جاپپى شىققان بالالار ليان جازىلىپ جاتىر، دەيدى.

باسقارما - ەكۋشىنىڭ ٴانى - ٴجونىن اشىپ ايتۋ كەرەك ەدى.

ۇلكەلى اۋرۋ قانا.

شيەلى، پەرالىك باستان بەرى اشىلعان ٴبىر اۋرۋ قانا بار ەدى. وسى كۇنى اۋرۋلار قاراپ جاتىر. وسى كەزدە: ٴبىر دوقتىر، 2 پەرشىل، ٴبىر ايەل قارايتىن (1 كۇتۋشىركە) اۋرۋلاردى باعاتىن 3 ادام، ٴبىر تىلماشى بار.

وقتىر كامپسكي دەيتۇن كىسى سىلدان ادام كورىنەدى، ٴبىراق اسباپتىڭ جوقتىعىنان داعدارىپ قالادى. جوقتىعى ايەلدىڭ بالا تاپقىزىپ بولماسى بار. ٴبىراق بۇلار جاتقان ۋاقىتتا قامسىز-داندىرۋ بولسا نەن پۇل الا الماي-دى. قىزمەتتە ٴجۇرىپ ۇيرەنۋ-ىردا ٴجۇز جاتىن قاراتادى. ۇيتكەنى: كەمەسىندە ٴتۇسۋ ٴۇشىن قىزىل وردا باردۋ كەرەك.

رقاسى كوتەرىپ قىزمەتكەرلەر كەمە، ول ادامىندا اۋىردىق بولىپ وتىر. بۇعان جۇرت ەكەۋي قالىڭ مال السا، ٴتىز كورىنە قويار ەدى. پايدەكى تۇزاقىداي دا كورىنبەيدى. جاقسىبەكتىڭ قايدا بارسادا قولى باتىم، دەيدى.

ۇكىمەت ول اقساقالدارىنىڭ جامان قىلىسىن زەرتتەيتىن بولسا مىنا ٴىستى نەگە قارامايدى ەكەن؟

2. ت

دەن ساۋلىق جايىندا.

تراقوما. (*)

(پىراقسوز بۇيىن ۇەكسىسسىنەن).

بۇل كوز اۋرۋىنىڭ ارىستانداي ... [illegible]

(*) ... [illegible]

امارتىۋ كەمپەسەرەتى ماڭىندا

[illegible]

باسپا سوزگە بويى ۇيرەندى.

[illegible]

گازەت رەداكسيا ... [illegible]

[illegible]

ىپرەلدىڭ 2 - سىندە شىققان 71 - ىنشى نومەرلى گازەتتە ... [illegible]

ف - وردا گەزەسى.

ۇاقىتشا شىعارۋشى: ماىلى ۇلى بەيسەبەت.
Вр. редактор: Б. Майлин.

... [illegible]

[illegible]

شاحمات تاقىسى

اق تەمىر جولى.

سىبەسكىرە مەملەكەتىنىڭ اتاقتى «بىر عالىمى اۋرپادا» شاقپاقتالار - ىنىڭ ەڭ بەيىگى مەن بىلان، ناۋشىڭ باسىنا شىعۋ كۇشىن جاڭا تەمىر جول جاساعان. جاي وت اربا سەكىلدى جەرگە تۇسەكەن مەن بىيىك باعانالار ورناتىپ سول باعانالارعا تەلەگراف سىمى سەكىلدى مىقتى جۋان تەمىرلەردى كەرىپ وت اربانى سونىڭ ۇستىنەن جۇرگىزەدى. بۇرىنعى عالىمدار بۇل تاۋعا كوب شىعىن مەن 3 كۇندە ارەڭ شىعاتۇن، مىنا جاڭا تەمىر جول - مەن 18 كىسى مىڭگىزىپ الىپ شىعار - ...

زىنە ساعات ىشىندە جەتىپ قالاتۇن بولعان.

اق ۇشىر ايروپلانى

سپانيانىڭ «بىر عالىمى ۇاۋ - تۇشىر» اتتى جاڭا ايروپلان جاساپ شىعارىپتى.

بۇل جاي ايروپلان سەكىلدى ەمەس، ۇشقاندا قاناتى قۇس قاناتىنداي قوزعالىپ ۇشىرادى. قاناتتارىنىڭ قوزعالىۋى ماشينەنىڭ كۇشى مەن ەمەس، اۋانىڭ ىتقىعى مەن قوزعالادى. اۋدە قاۋىپسىز، مىقتى جۇرىپ قۇس سەكىلدى، وپ - وڭاي جەرگە قونادى. قاناتى جەلتىرمەدەگى سەكىلدى 4 قانات.

... [illegible]

[illegible]

اقىمەت ماسىت ۇلى.

ۇكىمەتتى بىلمايى.

قىزىل وردا ۇيەزى، شيەلى بولىسىندا ... [illegible]